ACTA PALAEONTOLOGICA POLONICA

Ssak łożyskowy z najpóźniejszej kredy stanowiska Vitrolles w południowej Francji

Rodolphe Tabuce, Monique Vianey-Liaud, and Géraldine Garcia
Acta Palaeontologica Polonica 49 (3), 2004: 347-356

Zapis kopalny późnokredowych ssaków łożyskowych jest w Europie bardzo ubogi, gdyż odnotowano tylko dwa rodzaje, znane z pojedynczych zębów z Francji i Hiszpanii. Oba rodzaje, *Labes* and *Lainodon*, uważane są przedstawicieli parafiletycznej grupy 'żelestydów', umieszczanych w obrębie kladu Ungulatomorpha jako grupa wyjściowa dla kenozoicznych ssaków kopytnych. W pracy opisano nowy rodzaj i gatunek *Valentinella vitrollense* z Vitrolles la Plaine (mastrycht południowej Francji). Gatunek ten reprezentowany przez niekompletne szczątki dolnego i górnego uzębienia został prowizorycznie zaliczony do 'żelestydów' na podstawie zbliźniaczenia hipokonulidu-entokonidu oraz krótkiego (przodo-tylnio) trygonidu na m1-3. Powierzchnie zgryzu są zatarte przez zużycie, ale w pełni skrócony trygonid wskazuje, że *Valentinella* może być 'żelestydem' bardziej zaawansowanym ewolucyjnie od *Labes* i *Lainodon*. *Valentinella* przypomina *Gallolestes* innymi wyspecjalizowanymi cechami, takimi jak przystosowanie zębów do miażdżenia pokarmu, w połączeniu z trzonowcokształtnym 4. dolnym przedtrzonowcem (być może mlecznym) i nieco zredukowanym m3. Mikrostruktura szkliwa, ukazująca promienisty układ pryzmatyczny ze zredukowana macierzą międzypryzmatyczną, w której krystality są ustawione mniej więcej pod kątem 45° do osi pryzmatów, wydaje się odpowiadać morfotypowi przodka wszystkich kopytnych, choć nie można wskazać żadnej synapomorfii Ungulatomorpha.

Key words: Mammalia, Eutheria, “Zhelestidae”, enamel microstructure, Cretaceous, France.

Rodolphe Tabuce [rtabuce@isem.univ–montp2.fr], Monique Vianey–Liaud [movianey@isem.univ–montp2.fr], Laboratoire de Paléontologie, Institut des Sciences de l’Evolution, cc064, Université Montpellier II, place Eugène Bataillon, 34095 Montpellier cedex 05, France; Géraldine Garcia [geraldine.garcia@univ–poitiers.fr], Laboratoire de Géobiologie, Biochronologie et Paléontologie Humaine, Faculté des Sciences Fondamentales et Appliquées, Université de Poitiers, 40 avenue du Recteur Pineau, 86022 Poitiers cedex, France.

Full text (608.2 kB)